

ΕΝΟΤΗΤΑ 12 - Ποιος είναι ο Αμπέρ;

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ποιος είναι ο Αμπέρ;

Στο Γυμνάσιο...

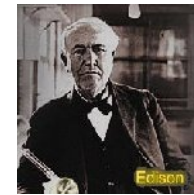
Καθηγήτρια: Ο Αλέξανδρος Βόλτα ο διάσημος Ιταλός φυσικός και εφευρέτης (1745-1827), μελετάει τον ηλεκτρισμό και χαρίζει πολλές εφευρέσεις σε όλο τον κόσμο: το ηλεκτροσκόπιο και την ηλεκτρική στήλη (μπαταρία). Εκτός από αυτόν, επίσης διάσημος είναι και ο Γάλλος Αμπέρ. Ποιος γνωρίζεις για αυτόν;

Βασιλική: Εγώ! Ο Ανδρέας Αμπέρ ο φυσικός και μαθηματικός (1775 -1836), είναι αυτός που μελετάει τους μαγνήτες και βάζει τις βάσεις στην ηλεκτροδυναμική. Στις εφευρέσεις του είναι και ο πρώτος ηλεκτρικός τηλέγραφος.

Καθηγήτρια: Πολύ σωστά! Και ποιος γνωρίζεις για τον Έντισον;

Ειρήνη: Η πιο γνωστή του εφεύρεση είναι ο φωνόγραφος το 1877. Είναι όμως και το μικρόφωνο...

A1. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ 1

γυμνάσιο ηλεκτρισμό κόσμο ηλεκτροσκόπιο ηλεκτρική στήλη μαθηματικός μαγνήτες βάσεις ηλεκτροδυναμική ηλεκτρικός τηλέγραφος φωνόγραφος μικρόφωνο	γυμνάσιο, το ηλεκτρισμός, ο κόσμος, ο ηλεκτροσκόπιο, το ηλεκτρική στήλη, η μαθηματικός, ο/η μαγνήτης, ο βάση, η ηλεκτροδυναμικός-ή-ό ηλεκτρικός-ή-ό τηλέγραφος, ο φωνόγραφος, ο μικρόφωνο, το
--	---

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ 2

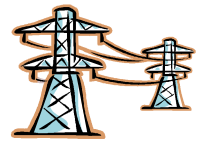
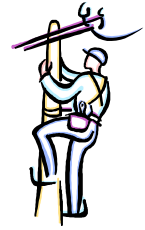
διάσημος εφευρέτης χαρίζει εφευρέσεις βάζει πρώτος σωστά	διάσημος-η-ο εφευρέτης, ο χαρίζω εφεύρεση, η βάζω πρώτος-η-ο σωστά
--	--

A2. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Σχηματίστε νέες λέξεις από τη λέξη «ηλεκτρισμός»:

	-ικός	→	
	-όδιο	→	
	-ίζω	→	
	-οδυναμική	→	
	-ολογία	→	
	-ολόγος	→	
	-όλυση	→	
ηλεκτρ-	-ομαγνήτης	→	
	-ονική	→	
	-ονικός	→	
	-όνιο	→	
	-οσκόπιο	→	
	-οστατικός	→	
	-οστατική	→	

2. Σχηματίστε νέες λέξεις από τη λέξη «μαγνήτης»:

	-ικός	→	
	-ισμός	→	
μαγνητ-	-ίζω	→	
	-όφωνο	→	

3. Σχηματίστε νέες λέξεις από τη λέξη «κόσμος»:

	-ικός	→	
	-ημα	→	
	-ητική	→	
	-ογονία	→	
	-ογονικός	→	
κοσμ-	-ολόγος	→	
	-ολογία	→	
	-ογραφία	→	
	-οναύτης	→	
	-οπολίτης	→	
	-οπολιτισμός	→	

4. Συμπληρώστε τα κενά με λέξεις από το πλαίσιο:

χαρίζεις, σωστά, βάζεις, διάσημος, πρώτος, εφεύρεση

1. Η τηλεόραση είναι μια σημαντική
2. Όλοι γνωρίζουν τον Κέβιν Κόστνερ! Είναι ηθοποιός.
3. -Η τσάντα σου είναι καταπληκτική! Μου την;
-Όχι, Βέβαια! Σου τη δίνω για λίγο, αν θέλεις.
4. -Μου λίγο νερό, σε παρακαλώ; -Ευχαρίστως.
5. Δύο και τρία κάνουν πέντε,
6. Ποιος είναι ο αστροναύτης που πατάει στο φεγγάρι;

5. Επιλέξτε το σωστό:

1. Ο Αλέξανδρος Βόλτα είναι και μελετάει τον
α. φυσικός, τηλέγραφο β. εφευρέτης, ηλεκτρισμό γ. μουσικός, κόσμο
2. Η μπαταρία λέγεται διαφορετικά
α. ηλεκτρική στήλη β. εφεύρεση γ. μικρόφωνο
3. Ο Γάλλος Αμπέρ μελετάει
α. τον ηλεκτρισμό β. τις μπαταρίες γ. τους μαγνήτες
4. Ο Γάλλος Αμπέρ εφευρίσκει τον
α. ηλεκτρικό τηλέγραφο β. φωνόγραφο γ. μαγνήτη
5. Στις εφευρέσεις του Έντισον ανήκουν και
α. ο φωνόγραφος, ο μαγνήτης β. ο μαγνήτης, η μπαταρία γ. ο φωνόγραφος, το μικρόφωνο

B. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα ελληνικά νησιά

Τα νησιά αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα στον ελληνικό χώρο. Η Ελλάδα περιλαμβάνει 6.000 νησιά στο Αιγαίο και το Ιόνιο (μόνο τα 227 είναι κατοικημένα), μοναδικό φαινόμενο στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Οι ακτές τους έχουν πολύ μεγάλο μήκος, με πιο μικρούς ή πιο μεγάλους κόλπους και θάλασσες με πετραδάκια ή πέτρες ή άμμο. Εκεί εκτός από κολύμπι, κάνουμε καταδύσεις, εξερευνήσεις με μάσκα, θαλάσσιο σκι, ιστιοπλοΐα και windsurfing.

Ακόμη, σε πολλά νησιά υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι, με ευρήματα από τους πιο παλιούς ευρωπαϊκούς πολιτισμούς (κυκλαδικός, μινωικός κλπ.).

(Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, <http://www.visitgreece.gr>)

B1. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ 1

χαρακτηριστικό Αιγαίο Ιόνιο φαινόμενο ευρωπαϊκή ακτές θάλασσες θαλάσσιο	χαρακτηριστικός-ή-ό Αιγαίο, το Ιόνιο, το φαινόμενο, το ευρωπαϊκός-ή-ό ακτή, η θάλασσα, η θαλάσσιος-α-ο
--	---

μάσκα αρχαιολογικοί κυκλαδικός μινωικός	μάσκα, η αρχαιολογικός-ή-ό κυκλαδικός-ή-ό μινωικός-ή-ό
--	---

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ 2

αποτελούν κύριο γνώρισμα χώρο περιλαμβάνει κατοικημένα ήπειρο μήκος κόλπους πετραδάκια πέτρες άμμο καταδύσεις εξερευνήσεις ιστιοπλοΐα ευρήματα πολιτισμούς	αποτελώ κύριος-α-ο γνώρισμα, το χώρος, ο περιλαμβάνω κατοικημένος-η-ο ήπειρος, η μήκος, το κόλπος, ο πετραδάκι, το πέτρα, η άμμος, η κατάδυση, η εξερεύνηση, η ιστιοπλοΐα, η εύρημα, το πολιτισμός, ο
--	---

B2. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Σωστό ή Λάθος;

1. Η Ελλάδα έχει 6.000 νησιά, μοναδικό φαινόμενο στην Ευρώπη.
2. Οι ακτές στα νησιά έχουν μικρό μήκος και λίγες παραλίες.
3. Ιστιοπλοΐα δεν γίνεται στα νησιά.
4. Στα νησιά μπορεί κανείς να κάνει κολύμπι και θαλάσσιο σκι.
5. Εκτός από τις παραλίες υπάρχουν και πολλοί αρχαιολογικοί χώροι.

2. Πού ταιριάζει η κάθε λέξη; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις λέξεις από το πλαίσιο:

φαινομενικός, χαρακτηρίζω, φαινομενολογία, χαρακτήρας, φαινομενισμός	
φαινόμενο	χαρακτηριστικός

3. Σχηματίστε νέες λέξεις από τη λέξη «αρχαιο-λογία»:

	-λόγος	→	
	-τητα	→	
αρχαιο-	-πρεπής	→	
	-λάτρης	→	
	-λατρεία	→	

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ 2

τριήμερο εκδρομή βουνό φεύγουν οπωσδήποτε βαλίτσα χοντρά ζεστά μακρυμάνικα μπλουζάκια ξενοδοχείο όμορφο πέτρινο κτίριο ορεινό χωριό κρύο πρέπει κάλτσες γούνινα παπούτσια γάντια κοστούμι παλτό μεταξωτή	τριήμερο, το εκδρομή, η βουνό, το φεύγω οπωσδήποτε βαλίτσα, η χοντρός-ή-ό ζεστός-ή-ό μακρυμάνικος-η-ο μπλουζάκι, το ξενοδοχείο, το όμορφος-η-ο πέτρινος-η-ο κτίριο, το ορεινός-ή-ό χωριό, το κρύο, το πρέπει κάλτσα, η γούνινος-η-ο παπούτσι, το γάντι, το κοστούμι, το παλτό, το μεταξωτός-ή-ό
--	---

Γ2. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Σχηματίστε νέες λέξεις από τη λέξη «μικρός» και «δερμάτινος»:

	-οικονομία	→
	-βιολογία	→
	-βιολόγος	→
μικρο-	-βιο	→
	-κοσμος	→
	-οργανισμός	→
	-σκοπικός	→
	-σκόπιο	→
	-φωνο	→
	-λόγος	→
	-λογία	→
δερματο-	-λογικός	→
	-πάθεια	→

Β΄ ΜΕΡΟΣ**ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ****Β1. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΘΕΩΡΙΑ****1. Σύγκριση**

θετικός βαθμός	επίθετο	Ο Κώστας είναι ψηλός.
συγκριτικός βαθμός	πιο + επίθετο	Ο Κώστας είναι πιο ψηλός από τον Πέτρο. Ο Κώστας είναι λίγο πιο ψηλός από τον Πέτρο. πολύ πιο ψηλός
υπερθετικός βαθμός	άρθρο + πιο + επίθετο	Ο Κώστας είναι ο πιο ψηλός από όλους. Ο Κώστας είναι ο λιγότερο από όλους. ο περισσότερο

Όπως βλέπουμε και στα παραδείγματα, κάνουμε σύγκριση ανάμεσα σε δύο πρόσωπα ή πράγματα, για να δούμε ποιο από τα δύο έχει σε πιο μεγάλο ή πιο μικρό βαθμό ένα χαρακτηριστικό.

Μετά το επίθετο ακολουθεί από + αιτιατική.

2. Μέλλοντας απλός ενεργητικής φωνής

Είναι ο χρόνος που αναφέρει αυτό που θα γίνει στο μέλλον για μία φορά, χωρίς συνέχεια ή επανάληψη.

Συνήθως, πηγαίνει με τις φράσεις - λέξεις: μετά, αύριο, μεθαύριο, σε λίγο, έπειτα, αργότερα, το πρωί, το βράδυ, απόψε, φέτος, του χρόνου κ.ά.

Παραδείγματα: Το βράδυ θα πάμε σινεμά.
Αύριο θα δουλέψω ως αργά.
Σε λίγο θα διαβάσω την εφημερίδα μου.

Ο Μέλλοντας σχηματίζεται με το θα και τις ακόλουθες καταλήξεις για τα ρήματα της α΄ συζυγίας (-ω):

κατάληξη ενεστώτα	κατάληξη απλού μέλλοντα	παράδειγμα
-ζω -νω -θω	-σω	διαβάζω - θα διαβάσω πληρώνω - θα πληρώσω νιώθω - θα νιώσω
-ζω -κω -γω		παίζω - θα παίξω πλέκω - θα πλέξω ανοίγω - θα ανοίξω

-x (v) ω -ττω	-ξω	τρέχω - θα τρέξω / δείχνω - θα δείξω κηρύττω - θα κηρύξω
-π (τ) ω -βω -φω	-ψω	λείπω - θα λείψω / καλύπτω - θα καλύψω κόβω - θα κόψω γράφω - θα γράψω
-εύω -αύω	-έψω -άψω	δουλεύω - θα δουλέψω παύω - θα πάψω

Στα ρήματα της β' συζυγίας (-άω & -ώ) υπάρχουν οι πιο κάτω καταλήξεις:

-ήσω	απαντάω - θα απαντήσω, ευχαριστώ - θα ευχαριστήσω, μιλάω - θα μιλήσω, ξυπνάω - θα ξυπνήσω, οδηγώ - θα οδηγήσω, προσπαθώ - θα προσπαθήσω, ρωτάω - θα ρωτήσω, τηλεφωνώ - θα τηλεφωνήσω
-άσω	γελάω - θα γελάσω, διψάω - θα διψάσω, πεινάω - θα πεινάσω γερνάω - θα γεράσω, κερνάω - θα κεράσω, ξεχνάω - θα ξεχάσω, περνάω - θα περάσω
-έσω	αποτελώ - θα αποτελέσω, μπορώ - θα μπορέσω, παρακαλώ - θα παρακαλέσω, πονάω - θα πονέσω, φοράω - θα φορέσω, χωράω - θα χωρέσω
-ήξω	πηδάω - θα πηδήξω, τραβάω - θα τραβήξω, φυσάω - θα φυσήξω
-άξω	πετάω - θα πετάξω, φυλάω - θα φυλάξω

Ο Μέλλοντας δεν αλλάζει στα:

είμαι	→	θα είμαι
έχω	→	θα έχω
κάνω	→	θα κάνω
περιμένω	→	θα περιμένω
ξέρω	→	θα ξέρω
πάω	→	θα πάω

Τέλος, ο Μέλλοντας κλίνεται ως εξής για όλα τα ρήματα:

θα διαβάσ	ω
θα διαβάσ	εις
θα διαβάσ	ει
θα διαβάσ	ουμε
θα διαβάσ	ετε
θα διαβάσ	ουν (ε)

B2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώστε τις προτάσεις με το επίθετο της παρένθεσης στο συγκριτικό βαθμό (πιο + επίθετο):

☞ α. συγκρίνουμε δύο αδέρφια...

- α. Ο Κωνσταντίνος είναι από τον Αλέξανδρο. (ψηλός)
 β. Ο Αλέξανδρος είναι από τον Κωνσταντίνο. (κοντός)
 γ. Ο Αλέξανδρος είναι από τον Κωνσταντίνο. (όμορφος)
 δ. Η Ελένη είναι και από τους δύο. (μικρός)
 ε. Ο Κωνσταντίνος είναι από τον Αλέξανδρο. (μεγάλος)
 στ. Η Ελένη και ο Αλέξανδρος είναι από τον Κώστα. (μικρός)
 ζ. Η Ελένη είναι από τα αγόρια. (όμορφος)

☞ β. συγκρίνουμε πόλεις και χωριά...

- α. Το χωριό είναι από την πόλη. (ήσυχος)
 β. Η πόλη είναι από το χωριό. (μεγάλος)
 γ. Οι άνθρωποι στο χωριό είναι από τους ανθρώπους στην πόλη. (ζεστός)
 δ. Στο χωριό είναι η ζωή από τη ζωή στην πόλη. (εύκολος)
 ε. Ο αέρας του χωριού είναι σίγουρα από τον αέρα στην πόλη. (καθαρός)

2. Αντιστοιχίστε τον ενεστώτα με το μέλλοντα:

τώρα	σε λίγο
απαντάω	θα ξέρουμε
πεινάς	θα είναι
καλύπτετε	θα απαντήσω
ξέρουμε	θα πάνε
ανοίγουν	θα πετάξει
τηλεφωνεί	θα καλύψετε
πάνε	θα ρωτήσουν
είναι	θα ανοίξουν
πετάει	θα πεινάσεις
ρωτάνε	θα τηλεφωνήσει

3. Συμπληρώστε τις προτάσεις με το ρήμα της παρένθεσης στο μέλλοντα:

1. Του χρόνου είναι σίγουρο ότι πιο πολύ.
αρχαιολογία. (διαβάζω, σπουδάζω)
2. Έχει πολλά σύννεφα, σε λίγο! (βρέχει)
3. το παράθυρο. Κάνει πολλή ζέστη! (ανοίγω)
4. Αύριο τεστ στα μαθηματικά! Ακούτε; (γράφω)
5. Μισό λεπτό, έρχομαι! μαζί στα μαγαζιά. (πάω)
6. λίγο ακόμη το λεωφορείο. Μετά από 5 λεπτά
ένα ταξί. (περιμένω, σταματάω)
7. το δωμάτιό μας πράσινο! Τι λέτε; (βάφω)
8. Δεν το Σαββατοκύριακο. Είναι κουρασμένος. (δουλεύω)
9. μία εφημερίδα και για μένα, Μαρία; (αγοράζω)
10. Δεν η Ελένη το λογαριασμό. Είναι τα γενέθλιά της σήμερα!
(πληρώνω)

4. Συμπληρώστε τα κενά με λέξεις από το πλαίσιο:

θα ψάξουν, θα λείψουμε, θα ανοίξεις, θα πληρώσω, θα πάμε, θα τρέξει

1. Τι ώρα το μαγαζί σου, Γιώργο; Είναι πια μεσημέρι!
2. το Σαββατοκύριακο. στη Μύκονο!
3. αργότερα. Τώρα δεν έχω χρήματα μαζί μου.
4. για καινούργιο σπίτι. Αυτό που έχουν τώρα είναι μικρό.
5. Ο Νίκος στο Μαραθώνιο! Λες να τα καταφέρει;

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΛΕΞΕΩΝ

1. Κρεμάλα

Βρείτε τις λέξεις:

Είναι το ηλεκτροσκόπιο, η ηλεκτρική στήλη.
Ένας παλιός πολιτισμός.
Με αυτή κάνουμε εξερεύνηση στη θάλασσα.
Το ...κρατάνε και οι τραγουδιστές.
Υπάρχουν ...πολλοί τέτοιοι χώροι στην Ελλάδα.

Ε							
Κ							
Μ							
Μ							
Α							

2. Σταυρόλεξο

						3				
			2							
1										
		1								
	2									
3										

Οριζόντια

1. Μία εφεύρεση.
2. Κάνουμε και εκεί σκι.
3. Πολύ γνωστός.

Κάθετα

1. Την ...παίρνουμε στα ταξίδια μας.
2. Κάνουμε και στη θάλασσα με μάσκα.
3. Είναι από πέτρα.

3. Εικόνα και Λέξη

Βρείτε τις λέξεις:

	K _ _ _ _ A
	Γ _ _ _ _ A
	Ι _ _ _ _ _ _ _ _ A
	Μ _ _ _ _ _ _ _ Σ
	Κ _ _ _ _ Σ

Δ΄ ΜΕΡΟΣ

ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΛΕΞΕΙΣ...ΛΕΞΕΙΣ... ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΛΕΞΕΙΣ...

κυκλαδικός-ή-ό		κύκλος, ο		κυκλικός-ή-ό	
γυμνάσιο, το		γυμναστική, η		γυμναστήριο, το	
φωνογράφος, ο		φωνή, η		φωνάζω	
κατοικημένος-η-ο		κατοικία, η		κάτοικος, ο	
μοναδικός-ή-ό		μονάδα, η (ένα)			

Ε΄ ΜΕΡΟΣ

ΓΡΑΦΟΥΜΕ...

1. Ποια είναι η πιο σημαντική εφεύρεση για εσάς; Γιατί;
2. Πηγαίνετε για ένα τριήμερο στο βουνό. Τι ρούχα θα πάρετε μαζί σας; Τι θα κάνετε εκεί;

ΣΤ΄ ΜΕΡΟΣ

ΜΙΛΑΜΕ...

1. Τηλεόραση ή ραδιόφωνο; Χωριστείτε σε ομάδες και υποστηρίξτε τη μία ή την άλλη εφεύρεση.
2. Τι ρούχα φοράνε οι συμμαθητές σας; Περιγράψτε τα!

Ζ΄ ΜΕΡΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΕΩΝ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

<p>Αιγαίο, το ακτή, η αρχαιολογικός-ή-ό βάση, η γυμνάσιο, το δερμάτινος-η-ο ευρωπαϊκός-ή-ό ηλεκτρική στήλη, η ηλεκτρικός-ή-ό ηλεκτρισμός, ο ηλεκτροδυναμικός-ή-ό ηλεκτροσκόπιο, το θάλασσα, η θαλάσσιος-α-ο Ιόνιο, το κόσμος, ο κυκλαδικός-ή-ό μαγνήτης, ο μαθηματικός, ο/η μάσκα, η μικρός-ή-ό μικρόφωνο, το μινωικός-ή-ό τηλέγραφος, ο φαινόμενο, το φωνόγραφος, ο χαρακτηριστικός-ή-ό</p>	<p>άμμος, η αποτελώ Βάζω βαλίτσα, η βουνό, το γάντι, το γνώρισμα, το γούνινος-η-ο διάσημος-η-ο εκδρομή, η εξερεύνηση, η εύρημα, το εφεύρεση, η εφευρέτης, ο ζεστός-ή-ό ήπειρος, η ιστιοπλοΐα, η κάλτσα, η κατάδυση, η κατοικημένος-η-ο κόλπος, ο κοστούμι, το κρύο, το κτίριο, το κύριος-α-ο μακρυμάνικος-η-ο μεταξωτός-ή-ό μήκος, το μοναδικός-ή-ό μπλουζάκι, το ξενοδοχείο, το όμορφος-η-ο οπωσδήποτε ορεινός-ή-ό παλτό, το παπούτσι, το περιλαμβάνω πέτρα, η πετραδάκι, το πέτρινος-η-ο πολιτισμός, ο πρέπει πρώτος-η-ο σωστά τριήμερο, το φεύγω χαρίζω χοντρός-ή-ό χωριό, το χώρος, ο</p>
--	--